

Vinkkilista opettajille

Kuuron opiskelijan kohtaaminen ja huomioiminen opetuksessa

Ryhmäytyminen

Kuuron oppilaan ryhmäytymistä tukevat= tulkit ja opettajan ohjauskäytänteet

- Kuuro oppilas ei voi keskustella ja työskennellä samanaikaisesti.
- Tietoisuus lisää avointa kommunikointia. Viittomakielestä ja kuurojenkulttuurista on hyvä kertoa kaikille ryhmän jäsenille ja keskustella asiasta heti alussa. Kaikkien ryhmän jäsenten tietoisuus kuuroudesta ja kuurojen kanssa kommunikoinnista auttaa kuuroa opiskelijaa ryhmäytymään.
- Ryhmäytymistehtävät, joissa ei tarvita puhetta soveltuvat kaikille. Esimerkiksi: pantomiimit, leikit, eleiden ja ilmeiden käyttö sekä kirjoittaminen. Ei tarvita tulkkeja ja ne mahdollistavat kuuron toiminnan tasavertaisesti muiden kanssa.
- Työparien vaihtaminen, jotta kaikki tutustuvat kaikkiin ja ryhmäläiset tottuvat työskentelemään kuuron kanssa.
- On tärkeää, että kuuro opiskelija pääsee helposti mukaan ryhmän sisäisiin keskusteluihin. Koska viestintä ryhmässä tapahtuu suomeksi kirjoittamalla, on opettajan löydettävä keinoja varmistaa, että myös kuuro opiskelija on ymmärtänyt keskustelujen sisällön.

Opetukseen liittyvät järjestelyt

Kuuron äidinkieli ei ole suomi ja viittomakieli on kirjavaa= Viittomia kehitetään jatkuvasti ja ne poikkeavat usein toisistaan. Nämä tulee ottaa huomioon opetuksessa.

- Tulkki ei ole kääntäjä kieltenopetuksessa.
- Materiaalit kannattaa antaa kuuroille opiskelijalle ja tulkeille jo edellisenä päivänä, jotta niihin voi tutustua rauhassa.
- Itsenäistä opiskelua vaikeuttaa usein huono luku- ja kirjoitustaito. Avuksi ovat opiskeltavan aiheen tai alan sanastot ja yleisesti käytettävien termien kuvaukset, kuvasanakirjojen hyödyntäminen, tulkit voivat tulkata opiskelijalle suomenkielisiä ohjeita ja tekstejä, jos tämä auttaa ja nopeuttaa opetustilanteita.
- Ajan antaminen on tärkeää, koska kuuron opiskelijan lukeminen voi olla hidasta ja hän saattaa joutua tarkistamaan suomen kielen sanoja lukiessaan ohjeita tai tekstejä oppikirjoista.

Tilat ja esteettömyys, turvallisuus= Turvallisuusasioiden läpikäynti koko ryhmän kanssa tärkeää

- Kuuro ei kuule merkkiäänä, kuten esimerkiksi palohälytystä, uuneja, tiskikonetta, viallisia laitteita, varoitushuutoja tai keskusradion kautta tulevia ilmoituksia.
- Kuuro ei kuule, jos kuljet hänen takanaan kuumien tai terävien esineiden kanssa. Tästä olisi hyvä huomauttaa esimerkiksi koskettamalla.
- Kuurojen kulttuuriin kuuluu myös vahvasti tapa ilmoittaa, mikäli poistuu tilasta. Jos lähdet esimerkiksi vessaan tai hakemaan jotakin toisesta tilasta, ilmoita tästä aina.
- Kuuron opiskelijan oppimisen tueksi on olemassa erilaisia apuvälineitä. Esim. vilkkuvat valot, tärastimet ja puhelimen värinä hälytys.

Opettajan toiminta= Opettajan liikkeiden ja puheen tulee olla rauhallisia.

- Kuuro ei pysty seuraamaan puhetta ja tekemistä samaan aikaan eli puhu ensin ja näytä sitten.
- Samalla opettajan tulisi huomioida, että tulkilla on riittävästi aikaa tulkata eli viiveet ja tauot ovat tarpeellisia.
- Kuuro opiskelija ei voi seurata tulkkausta samanaikaisesti, kun työskentelee, jolloin työskentely vie enemmän aikaa.
- Visuaalisuus ja konkreettiset esimerkit tehostavat kuuron oppimista
- Tulkit apuna opetuksen suunnittelussa
- Istumajärjestys niin, että kuuro näkee kaikki muut, jolloin hän voi tulkita myös eleet, ilmeet ja liikkeet.
- Muiden aistien hyödyntäminen eli katsekontakti ja kosketus toimivat kommunikaation välineinä
- Kuuro oppilas haluaa tulla kohdelluksi samalla tavalla kuin muutkin eli samanlainen kohtelu, arviointi ja vaatimukset
- Taukojen merkitys. Pitkät luennot tai teoriatunnit ovat sekä tulkeille että kuurolle opiskelijalle raskaita.
- Kanna mukana kynää ja muistivihkoa, johon voi kirjoittaa nopeita kommentteja tai ohjeita, mikäli tulkit eivät satu olemaan paikalla. Erilaiset kuvalliset käyttöohjeet ja manuaalit ovat myös hyviä tukimateriaaleja.

Yhteistyö= Hyvä yhteistyö tulkkien, opettajan ja kuuron opiskelijan välillä parantaa oppimista ja tulkkauksen laatua. Tärkein ja merkittävin on yhteinen ymmärrys asioista.

- Kuuro opiskelija ja tulkit voivat opettaa muille viittomakielen perusteita ja arjessa yleisesti käytettäviä viittomia. Nämä helpottavat arjen kommunikointia ja tuovat kuurojen ja kuulevien kulttuuria lähemmäs toisiaan.

Tiedottaminen

Tiedottaminen ja pelisäännöt tehdään heti alussa= Opettajan on selvitettävä miten toimii kuuron opiskelijan ja tulkkien välinen yhteistyö. Sekä mikä on tulkkien rooli opetustilanteessa. Tämän jälkeen hän tiedottaa asiasta muille ja kertoo pelisäännöt

- Opettajille voi järjestää infon koskien opetuksellisia asioita ja opettajien tehtävä on tiedottaa muuta henkilökuntaa
- Opettajan on hyvä selventää kaikille opiskelijoille tulkkien rooli: Tulkit ovat oppilaitoksessa ainoastaan tulkkaamassa, eivätkä avustajina tai apuopettajina.
- Tulkeilla on työnsä puolesta myös vaitiolovelvollisuus. Tämä tarkoittaa, että he eivät voi kertoa esimerkiksi opettajalle, kuinka työssäoppimispaikalla sujuu.

Ajoissa tiedottamisen tärkeys= Lukujärjestykseen ja aikatauluihin sekä koulun ulkopuolelle sijoittuvaan opetukseen liittyvät seikat.

- Tulkit toivoivat, että heitä kohdeltaisiin osana työyhteisöä ja esimerkiksi avaimet, kulku- ja parkkiluvat, työvaatteet sekä pukuhuoneet ja taukotilat tulisi olla selvillä heti, kun työt oppilaitoksessa alkavat.
- Opintojen huolellinen suunnittelu ja niistä tiedottaminen etukäteen auttavat tulkkeja suunnittelemaan omat työpäivänsä kuuroa opiskelijaa parhaiten palvelevaksi.
- Jos opetuksessa tai työssäoppimispaikalla ei jostain syystä tarvittaisi tulkkia joka päivä, tulisi tämä ilmoittaa hyvissä ajoin.

Työssäoppimiseen liittyvä tiedottaminen= tärkeää myös tässä vaiheessa muistaa tiedonkulku

- Opettaja voisi olla kuuron opiskelijan mukana työssäoppimisen aloituksessa ja esimerkiksi kahtena ensimmäisenä työpäivänä.
- Työpaikalle olisi tärkeää kertoa koulussa havaitut hyvät käytänteet ja tulkkien toimintatavat.